

Selbu kommune

Gjelbakken 15

7580 SELBU

Saksbehandler, innvalgstelefon

Marte Synnøve Lilleeng, 74168224

Avslag på søknad om skadefelling av bjørn i Selbu og Tydal kommuner juni 2020

Selbu kommune søkte 5.juni 2020 om skadefellingstillatelse på en bjørn i Selbu og Tydal kommuner. Kommunen begrunnet søknaden med registrerte spor etter bjørn, et elgkadaver der det er gjort funn av bjørnespor og -hår, samt at det er kommet inn et fotografi av en bjørn på viltkamera natt til 5.juni, alt i Selbu kommune. Observasjonene er gjort i området der Hersjø Kråssådal beitelag skal slippe sine sauer og kommunen søker om skadefelling som et forebyggende tiltak mot tap av sau til bjørn. Fylkesmannen har etter en totalvurdering ikke funnet det riktig å gi tillatelse til skadefelling av bjørn etter spor- og bildeobservasjonen. Søknad om skadefellingstillatelse avslås. Beskjed om avslaget ble gitt til jordbrukssjef Renå i Selbu kommune 5.juni kl. 09:57, og dette er den skriftlige bekreftelsen på det muntlig gitte avslaget. Fylkesmannen legger til grunn for vedtaket at det ikke er dokumenterte tap og ikke en akutt pågående skadesituasjon. Vedtaket kan påklages innen tre uker.

Tilleggsinformasjon: Mandag 8.juni foreligger analyseresultat av DNA fra bjørn som oppholdt seg ved elgkadaver i Selbu. Fylkesmannen anser ikke at analyseresultatene om at dette er hannbjørn NT128 endrer grunnlaget for vår vurdering, og finner fortsatt at det ikke er grunnlag for å gi skadefellingstillatelse i Selbu og Tydal kommuner.

Søknad

Selbu kommune, ved jordbrukssjef Marit Kjøsnes Renå søkte 5. juni 2019 kl. 08:05 muntlig og kl. 09:18 med skriftlig søknad om tillatelse til skadefelling av en (1) bjørn i Selbu og Tydal kommuner. Bakgrunnen for søknaden var MMS med bilde av en brunbjørn på viltkamera tatt innen kommunen 5. juni kl. 05:40. Tidligere i år er det registrert spor av bjørn ved en skytebane, og det er funnet og levert inn DNA fra hår og møkk fra en bjørn ved et elgkadaver nær Høggjølåsen. Det begrunnes i søknad at det var mye tap til bjørn i Selbu og Tydal i 2019, og en del av dette tapet var i Hersjø Kråssådal beitelag, og at det ble registrert DNA fra 5 bjørner. Siden Selbu er et beiteprioritert område i forhold til bjørn, ønsker kommunen at bjørnen skal tas ut før sauene slippes på beite. Hersjø Kråssådal skal nå slippe sine sauer på utmarksbeite, dette området er også en del av Essand reinbeitedistrikt. Kommunen søker derfor om skadefellingstillatelse på en (1) bjørn i hele Selbu og

Tydal kommuner, med avgrensing «*Garbergselva i nord, Nea i sør og vest kommunegrense mot Meråker i Øst*». Søknaden ble muntlig avslått per telefon 5. juni.

Forskrifter og betingelser knyttet til betinget skadefelling av bjørn

Vedtaket er fattet i medhold av lov 19. juni 2009 nr. 100 om forvaltning av naturens mangfold (naturmangfoldloven) §§ 18 og 77, jf. forskrift 18. mars 2005 nr. 242 om forvaltning av rovvilt (rovviltforskriften) § 9.

I rovviltforskriften § 1 (Formål) heter det:

"Formålet med denne forskrift er å sikre en bærekraftig forvaltning av gaupe, jerv, bjørn, ulv og kongeørn. Innenfor en slik ramme skal forvaltningen også ivareta hensyn til næringsutnyttelse og andre samfunnsinteresser. Forvaltningen skal være differensiert slik at hensynet til ulike interesser vektlegges forskjellig i ulike områder og for de ulike rovviltarter. Forskriften skal sikre forvaltning som vektlegger forutsigbarhet og lokal medvirkning."

I rovviltforskriften § 9 heter det blant annet:

"...Ved vurderingen om det skal gis tillatelse til skadefelling skal det legges vekt på føringene i regional forvaltningsplan, jf. forskriften § 6. felling kan bare gjennomføres dersom det ikke finnes annen tilfredsstillende løsning ut fra prinsippet om geografisk differensiert forvaltning. Det skal særlig tas hensyn til

- a) Områdets betydning som beitemark*
- b) Skadenes omfang og utvikling*
- c) Potensialet for fremtidige skader*
- d) Muligheten for å gjennomføre forebyggende tiltak"*

Betingende fellingstillatelser

Miljødirektoratet har i brev av 29. mai 2020 fattet vedtak om betinget skadefelling på bjørn etter en vurdering av bestandssituasjonen og den skade som bjørn påfører bufe og tamrein i enkelte rovviltregioner. Med hjemmel i naturmangfoldloven § 18 første ledd b) og § 77, jf. rovviltforskriften § 13, jf. §§ 1 og 3, har direktoratet gitt fylkesmennene i region 6, 7 og 8 en kvote for betinget skadefelling på totalt fem (5) brunbjørner. Kvoten gjelder i perioden 1. juni 2020 til og med 15. oktober 2020. Det er per 8. juni 2020 ikke felt bjørn av denne kvoten, men en bjørn er registrert drept av annet dyr i Sør-Varanger den 31. mai 2020. Rovviltforskriftens § 13, fjerde ledd sier; «*All irregulær avgang av vedkommende rovviltart innenfor den aktuelle regionen belastes den kvote som er bestemt av Miljødirektoratet*». Gjenværende betinget kvote for region 6, 7 og 8 er følgelig fire (4) bjørner.

Bestandsstatus

Vi viser til Rovdata som har ansvaret for drift og formidling av data fra det Nasjonale overvåkningsprogrammet for rovvilt. Vi viser også til vurderinger gjort av Miljødirektoratet i vedtak om kvote for betinget skadefelling av bjørn, jf. brev datert 29. mai 2020 der direktoratet konstaterer i sine vurderinger at bestanden av brunbjørn ligger under det fastsatte bestandsmålet for regionene 6-8.

Bestanden av brunbjørn i Norge blir primært overvåka ved å analysere DNA fra innsamlet ekskrement og hår. De analyserte prøvene med DNA gjør det mulig å fastslå hvor mange brunbjørner som minimum har vært innom Norge i løpet av ett år, hvor de har oppholdt seg og fordelinga mellom hanner og binner. Bestandsmålet er gitt i tallet på årlige ynglinger. Ifølge Norsk institutt for naturforskning (NINA) sin rapport 1808 - 2020 ble det mest sannsynlig født 7 bjørnekull i Norge i 2019. Rapporten forteller at antall beregnede ynglinger i region 6 har holdt seg stabilt fra

2018 til 2019, etter en liten nedgang fra 2017 til 2018. Beregnede antall ynglinger i 2019 og 2020 var 1,9. Bestandsrapportene fra perioden 2010-2018 tyder på at bjørnebestanden i region 6 er forholdsvis stabil, og under bestandsmålet for regionen. Det er registrert 34 individer av bjørn i regionen i 2019, 22 hanndyr og 12 binner. Dette er 2 dyr mer enn i 2018. Legger vi DNA- dataene fra de foregående år til grunn, ser vi at binneandelen har vært svakt avtagende siden toppen i 2015 (2019: 35%, 2018: 37 % 2017: 39 % 2016: 38 %, 2015: 42 %, 2014: 37 %, 2013: 34 %, 2012: 31 %, 2011: 31 %, 2010: 30 % og 2009: 30 %). Ut fra denne informasjonen kan vi forvente at binneandelen i bestanden i 2020 er i underkant av 40 % (1,5 ganger så mange hanndyr som binner) som er fastsatt som måltall i rovviltforliket. På bakgrunn av disse opplysningene anser Fylkesmannen i Trøndelag at kravet til kunnskapsgrunnlaget, jf. naturmangfoldlovens § 8 er tilstrekkelig ivaretatt. Føre-var-prinsippet kommer hovedsakelig til anvendelse i situasjoner der man ikke har slik tilstrekkelig kunnskap tilgjengelig. Fylkesmannen er av den oppfatning at det ikke er tilfellet i denne saken, (jf. beskrivelse av kunnskapsgrunnlaget § 8), og mener derfor at føre-var-prinsippet jf. § 9 kan tillegges mindre vekt i denne saken.

Naturmangfoldloven § 10 slår fast at en påvirkning av et økosystem skal vurderes ut fra den samlede belastning som økosystemet er eller vil bli utsatt for. I løpet av 2020 er det så langt ikke registrert avgang på bjørner i region 6.

Miljørettslige prinsipper

Fylkesmannen har ikke gjort noen nærmere vurdering av de miljørettslige prinsippene i naturmangfoldlovens kapittel II, eller vurdert bestandsmessige konsekvenser av et eventuelt uttak av bjørn i denne saken. Dette da det her treffes vedtak om avslag på søknader om skadefelling av bjørn, med bakgrunn i rovviltforskriften § 9. Det forventes ikke at dette avslaget vil ha noen påvirkning på naturmangfoldet.

Fylkesmannens vurdering

Skadefelling er et virkemiddel for å avhjelpe akutte skadesituasjoner. Ved vurderingen av om det skal gis tillatelse til skadefelling skal det legges vekt på føringene i regional forvaltningsplan, jf. forskriften § 6. Fellingstillatelse kan bare gis dersom det ikke finnes annen tilfredsstillende løsning ut fra prinsippet om geografisk differensiert forvaltning slik dette er nedfelt bl.a. i forvaltningsplanen. For å vurdere dette, skal de opplistede skønnskriteriene i annet ledd i rovviltforskriften § 9 drøftes i forhold til den aktuelle og/eller fremtidige skadesituasjonen og det aktuelle geografiske fellingsområdet.

I Hersjø Kråssådal beitelag slippes ifølge NIBIO's kartressurs Kilden om lag 1350 sau og lam på beite. Innen det omsøkte skadefellingsområdet slippes også om lag 450 sau i Østby sankelag. I tillegg ligger arealet det er søkt skadefelling for i Essand reinbeitedistrikt. I årene 2017 - 2019 er til sammen 33 sau påvist tatt av bjørn i området det søkes skadefelling for. Disse er påvist tapt i 208 og 2019, i 2017 var det ikke påviste tap til bjørn her.

Ved tidspunkt for søknad var det ingen påviste kadaver i Selbu og Tydal kommune i 2020. Fylkesmannen kan ikke se at kravet i rovviltforskriften § 9 til skadenes omfang oppfylles ved tidspunkt for søknad.

Rovviltforlikets punkt 2.2.19 sier at soneinndelingen skal forvaltes tydelig. Det følger av rovviltforliket av 2011, forvaltningsplanen i region 6, samt føringer fra KLD at i de områder som er definert som forvaltningsområder for bl.a. bjørn skal næringsutøverne tilpasse driften med utgangspunkt i at rovvilt forekommer i beiteområdet. I motsatt fall skal næringsutøverne i de prioriterte beiteområdene kunne påregne at rovvilt ikke vil være til hinder for tradisjonell drift med dyr på

utmarksbeite. Det nasjonale bestandsmålet for bjørn er ikke nådd hverken nasjonalt eller i region 6, noe som medfører at terskelen for å innvilge søknader om skadefellingstillatelse på bjørn innenfor forvaltningsområdet er svært høy. Området hvor kadaverfunnene er gjort befinner seg utenfor det definerte forvaltningsområdet for bjørn i region 6, og terskelen for iverksetting av skadefelling på bjørn skal dermed være lavere i disse områdene.

Opplysninger kommet inn etter at søknaden ble muntlig avslått: Mandag 8. juni har analyser av DNA-materiale ved det ovenfor nevnte elgkadaver gitt følgende treff på individ: NT128. Dette er en hannbjørn som første gang er registrert med DNA i Lierne kommune i 2016. Det er registrert DNA fra denne bjørnen i Selbu og Tydal i 12. juli, 4. og 30. august, samt 11. september 2019.

Fylkesmannens konklusjon

Etter en grundig vurdering av søknaden har Fylkesmannen ikke funnet grunnlag for å gi skadefellingstillatelsen på bjørn i Selbu og Tydal kommune ved tidspunkt for søknad. Fylkesmannen forholder seg til rovviltforskriftens krav til skadeomfang. I Selbu og Tydal var det på tidspunkt for søknad ingen dokumenterte kadaver tatt av bjørn, og Fylkesmannen vurderer det slik at skadefelling på nåværende tidspunkt derfor ikke er et aktuelt tiltak.

Fylkesmannen anser ikke at analyseresultatene om at det er hannbjørn NT128 som har oppholdt seg ved elgkadaver endrer grunnlaget for vår vurdering, og finner fortsatt at det ikke er grunnlag for å gi skadefellingstillatelse i Selbu og Tydal kommuner.

Fylkesmannens vedtak:

Fylkesmannen avslår Selbu kommunes søknad om skadefellingstillatelse på bjørn, datert 5. juni. Bakgrunnen for avslaget er vurderingene ovenfor, vedtak om betingede tillatelser fra Miljødirektoratet av 1. juni og med hjemmel i lov 19. juni 2009 nr. 100 om forvaltning av naturens mangfold (naturmangfoldloven) § 18 første ledd b) og § 77, jf. forskrift 18. mars 2005 nr. 242 om forvaltning av rovvilt (rovviltforskriften) § 9, jf. §§ 1 og 6.

Klagerett og andre saksopplysninger

Dette vedtaket kan etter reglene i forvaltningsloven påklages innen 3 uker etter at avgjørelsen er mottatt/ gjort tilgjengelig på www.miljøvedtak.no. En eventuell klage rettes til Miljødirektoratet, men sendes via Fylkesmannen. Klagen skal nevne det vedtak som klagen gjelder og nevne den eller de endringer som ønskes. Klagen bør begrunnes, og eventuelle opplysninger av betydning for saken bør nevnes.

Alle vedtak som angår felling av fredet rovvilt blir gjort tilgjengelig på www.miljøvedtak.no. De som ønsker å motta vedtak som angår felling av fredet rovvilt kan abonnere på vedtakene der og dermed få de tilsendt per e-post fortløpende. Abonnementet kan avgrenses til bestemte områder.

Med hilsen

Gry Tveten Aune (e.f.)
seksjonsleder
Klima- og miljøavdelingen

Marte Synnøve Lilleeng
seniorrådgiver
Klima- og miljøavdelingen

Dokumentet er elektronisk godkjent

Kopi til:

Tydal kommune

Tydalsvegen 125

7590

TYDAL

Geir Morten Granmo

Miljødirektoratet
Marit Kjosnes Renå

Postboks 5672 Torgarden

7485

TRONDHEIM